

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **stěžovatele: O. L.**, zastoupen JUDr. Helenou Teissingovou, advokátkou, se sídlem Křižíkova 1/332, 186 00 Praha 8, a **dalšího účastníka: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křižová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o kasační stížnosti (původně dovolání) proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 10. 2002, č. j. 1 Cao 85/2002 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. České správě sociálního zabezpečení **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni stěžovatele, advokátce JUDr. Heleně Teissingové, **se přiznává** odměna v částce 2150 Kč, která jí bude vyplacena do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 12. 2000, č. xxx, byla zamítnuta žádost žalobce o úpravu důchodu podle ustanovení § 22 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších změn a doplnění, s odůvodněním, že úpravu důchodu podle tohoto ustanovení nelze provést, neboť podle potvrzení bývalého zaměstnavatele, ČVUT v Praze, fakulta strojní, ze dne 21. 11. 2000, byl jeho pracovní poměr

zrušen dne 3. 9. 1969 podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zákoníku práce. Zaměstnavatelem nebylo potvrzeno skončení pracovního poměru žalobce podle § 21 zákona č. 87/1991 Sb., a proto nelze provést úpravu jeho důchodu podle zákona o mimosoudních rehabilitacích.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce opravný prostředek, o kterém rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 11. 2001, č. j. 26 Ca 8/2001 - 15, tak, že rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení potvrdil. Městský soud v Praze při svém rozhodování vycházel zejména z písemného zrušení pracovního poměru stěžovatele č. j. 511/69 – 05 ze dne 26. 9. 1969, ČVUT v Praze, fakulty strojní, a z obsahu spisu Městského soudu v Praze sp. zn. 30 Ca 121/1999, a dospěl ke shodnému závěru jako Česká správa sociálního zabezpečení, že žalobce nedoložil neplatné skončení svého pracovního poměru u ČVUT v roce 1969 z důvodu požadovaných v zákoně č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, způsobem, který tento zákon vyžaduje, tj. „osvědčením“ vystaveným zaměstnavatelem. Předložený doklad o skončení pracovního poměru toto osvědčení nenahrazuje, neboť uvedené důvody nejsou důvody vyžadované v ustanovení § 53 odst. 1 písm. c) zákoníku práce.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2001, č. j. 26 Ca 8/2001 - 15, podal žalobce odvolání, o kterém rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 10. 2002, č. j. 1 Cao 85/2002 - 27, tak, že odvolání neshledal důvodným a rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Podáním ze dne 29. 1. 2003, které bylo předáno k poštovní přepravě dne 30. 1. 2003 a doručeno Městskému soudu v Praze dne 7. 2. 2003, pak žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 10. 2002, č. j. 1 Cao 85/2002 - 27, podal dovolání.

Městský soud v Praze předložil věc k rozhodnutí o dovolání Nejvyššímu správnímu soudu, který věc vrátil k postupu podle § 108 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), s tím, že s ohledem na datum podání dovolání - 30. 1. 2003 - je nutno toto dovolání posoudit jako kasační stížnost, neboť žalobce (dále jen „stěžovatel“) nemůže být krácen na svých právech za situace, kdy po změně právní úpravy související s přijetím citovaného zákona č. 150/2002 Sb. nedopadají na věc přechodná ustanovení.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2004, č. j. 26 Ca 8/2001 - 58, byla stěžovateli na základě jeho žádosti ustanovena zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokátka JUDr. H. T., která podáním ze dne 20. 4. 2004 kasační stížnost doplnila uplatněním důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá, že stěžovatel splňuje podmínky pro provedení úpravy starobního důchodu ve smyslu ustanovení § 24 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a má za to, že dostatečným způsobem ve smyslu ust. § 22 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. prokázal, že okamžité zrušení pracovního poměru ke dni 3. 9. 1969 bylo důsledkem politické perzekuce a zejména pak porušením jeho lidských práv a svobod a bylo provedeno na základě ust. § 4 zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 99/1969 Sb. ze dne 22. 8. 1969.

Žalovaná se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se plně ztotožňuje s názorem Vrchního soudu v Praze vysloveném v napadeném rozsudku ze dne 16. 10. 2002, č. j. 1 Cao 85/2002 - 27.

Poté byla kasační stížnost předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 o. s. ř.). Stěžovatel (tehdy dovolatel) je zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel uplatnil stížnostní důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 21 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, za neplatný se pro účely tohoto zákona považuje právní úkon, jímž došlo v rozhodném období ke skončení pracovního nebo služebního poměru nebo členského poměru k družstvu (dále jen "pracovní vztah") z důvodu politické perzekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody (§ 2 odst. 2 a 3). Pod písm. a) až e) jsou uvedeny příklady, jichž se to týká. Okamžité zrušení pracovního poměru je uvedeno pod písmenem d) citovaného § 21 takto: „byl-li pracovní poměr okamžitě zrušen podle § 53 odst. 1 písm. c) zákoníku práce č. 65/1965 Sb., ve znění zákona č. 153/1969 Sb.“.

Podle § 22 odst. 1 až 4, téhož zákona, na žádost toho, jehož pracovní vztah skončil z důvodů uvedených v § 21, vydá mu o tom osvědčení organizace, u níž byl v pracovním vztahu, nebo její právní nástupce Žádost podle odstavce 1 lze podat do šesti měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona. Nevydá-li organizace osvědčení do tří měsíců ode dne, kdy žádost obdržela, může osoba uvedená v odstavci 1 podat do dvou let ode dne účinnosti tohoto zákona soudu návrh na určení, že důvodem skončení pracovního vztahu byly okolnosti uvedené v § 21. Za osvědčení ve smyslu odstavce 1 se považuje i osvědčení nebo jiný doklad vydaný organizací přede dnem účinnosti tohoto zákona, jakož i soudní rozhodnutí, jestliže z nich vyplývá, že pracovní poměr skončil z důvodů uvedených v § 21.

V daném případě stěžovatel nedoložil svůj požadavek ani „osvědčením“ ani „soudním rozhodnutím“ a svůj nárok odůvodnil písemným dokladem č. j. 5117/69 – 05 ze dne 26. 9. 1969, v němž mu děkan fakulty strojní ČVUT sděluje, že vzhledem k tomu, že nenastoupil dne 1. 7. 1969 po skončení dovolené do práce a dopisem ze dne 8. 7. 1969 oznámil, že zůstane v cizině, porušil tímto jednáním pracovní kázeň takovým způsobem, že je dán důvod ke zrušení pracovního poměru podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zákoníku práce, a proto se souhlasem základní organizace příslušného odborového svazu se zrušuje jeho pracovní poměr dnem 3. 9. 1969.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se Vrchní soud v Praze napadeným rozsudkem nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se závěry Vrchního soudu v Praze a shodně s tímto soudem má za to, že stěžovatel nedoložil neplatnost skončení svého pracovního vztahu k ČVUT k 3. 9. 1969 z důvodů uvedených v zákoně o mimosoudních rehabilitacích. Písemný doklad o skončení pracovního vztahu není dokladem nahrazujícím osvědčení požadované citovaným zákonem. Stěžovatelem tvrzený důvod, že zůstal tehdy v cizině kvůli obavám, že by s ním byl ukončen pracovní poměr pro jeho vystupování proti okupaci a podepsání „2000 slov“, pak nezakládá jeho nárok podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, neboť podle tohoto zákona je odškodněn ten, u něhož z důvodů v zákoně o mimosoudních rehabilitacích uvedených skutečně ke skončení pracovního vztahu došlo. Podle tohoto zákona nelze odškodnit „obavu byt' reálnou“, ale skutečné neplatné skončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele z důvodů uvedených v tomto zákoně. V rozhodném období, tedy v září roku 1969, zaměstnavatel z důvodů, kterých se stěžovatel obával, pak ani nebyl oprávněn s ním pracovní poměr skončit, protože zákon mu to umožňoval až po novele zákoníku práce provedené zákonem č. 153/1969 Sb., jež nabyl účinnosti dnem 1. 1. 1970.

Proto ani námitku stěžovatele, že okamžité zrušení pracovního poměru ke dni 3. 9. 1969 bylo důsledkem politické perzekuce a zejména pak porušením jeho lidských práv a svobod a bylo provedeno na základě ust. § 4 zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 99/1969 Sb. ze dne 22. 8. 1969, o některých přechodných opatřeních nutných k upevnění a ochraně veřejného pořádku, nelze přijmout, neboť jeho pracovní poměr byl zrušen dne 3. 9. 1969 podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zákoníku práce. Vzhledem k výše uvedenému ani podle platné právní úpravy v rozhodném období nemohl být okamžité zrušen podle § 53 odst. 1 písm. c) zákoníku práce č. 65/1965 Sb. a rovněž ust. § 4 zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 99/1969 Sb. na tento případ nedopadá.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Stěžovatel, který nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení, a právo České správy sociálního zabezpečení na náhradu nákladů řízení je v posuzované věci ze zákona vyloučeno.

Ustanovené zástupkyni stěžovatele, JUDr. Heleně Teissingové, byla přiznána odměna za zastupování stěžovatele, představující odměnu za dva doložené úkony po 1000 Kč (§ 11 odst. 1 písm. b/ a d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.) s připočtením dvou režijních paušálů po 75 Kč (§ 13 odst. 3 uvedené vyhlášky).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2004

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu